

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Věra Kocmanová

Datum vytvoření: 8. 4. 2013

Číslo DUMu: VY_12_05_CJL_NP2

Ročník: I.

Český jazyk a literatura

**Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace,
Estetické vzdělávání**

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Opakování a procvičování pravopisu

Téma: Střídání krátkých a dlouhých samohlásek

**Metodický list/anotace: Seznámení se zásadami pravopisu, procvičování
s použitím interaktivní tabule**

DÉLKA SAMOHLÁSEK V DOMÁCÍCH SLOVECH

**OZNAČOVÁNÍ DÉLKY
SAMOHLÁSEK**

České samohlásky jsou buď krátké a, e (ě), i/y, o, u, nebo dlouhé á, é, í/ý, ó, ú/(ů).

Délka samohlásek se označuje čárkou, u dlouhého (ú) také kroužkem (ů).

PÍSMENO Ú SE PÍŠE:

- na začátku slov, např. **úroda, úrodný, účel, úkol, údolí, úpět**
- po předponě a na začátku druhé části složeniny, např. **ne-úroda, z-účastnit se, za-úpět, troj-úhelník**
- citoslovcích, jako **hú, vrkú, bú, cukrú**
- v slově **ocún** a v několika slovech přejatých, jako **múza, kúra, túra, skútr**

PÍSMENO Ů SE PÍŠE:

V PŘÍPADECH OSTATNÍCH. BÝVÁ TO:

- uvnitř slova: stůl, vůle, půjčit, zůstat, půda, růže, trůn
- v koncovkách 2. a 3. p. č. mn. jmen podstatných: pánů, mužů, hradům, strojům, městům
u přídavných jmen přivlastňovacích v 1. p. č. j. rodu mužského: bratrův, Karlův
- v zakončení příslovcí: domů, dolů

Ve slovech **buvol, družička, luna, žluva** aj.,
dále v rozkazovacím způsobu **pul, rozpul**
(**k pŮlit, rozpŮlit**) píšeme (ve shodě se
spisovnou výslovností) krátké u.

DOPLŇTE:

Malá dr-žička, měsíc v -plňku,
rozp-lený meloun, přinést -čet,
z-statek r-žové prasátko, nádherný
k-ň, ne-rodný kraj, nez-stávej sama,
-stavní soud, nový troj-helník,
ned-věra, silný pr-van, tupé n-žky,
zvířecí -tulek, pravo-hlý troj-helník,
kvetoucí oc-ny, sejít dol- , královský
tr-n, letadlo stoupá vzh-ru, modrá
bl-za, ne-stupné jednání, p-l hodiny,

Bez-ročná p-jčka, jdi dom-, z-rodnit
p-du, vezmi si přez-vky, -hloměr, -zká
ulička, -stí nad Labem, pevná v-le,
tupo-hlý, církevní restit-ce, k-pon na
slevu, krásná literat-ra, náročná t-ra,
nebezpečná med-za, básníkova
m-za, k-pon na slevu, občanský
pr-kaz, otc-v kabát, bezhlavý -těk,
těžký -děl, řeky -hlava a -slava

Divoký b-vol, f-ra dřeva, slizký -hoř,
manik-ra, manufakt-ra, vypočítat
-hlopříčky, podh-ří Javorník-, -pal
a -žeh, Horní -jezd, nez-častním se,
ne-myslné zabití, Akademie

M-zických umění, nový sk-tr, str-ktura
látky, roční invent-ra,

Drez-ra zvířat, m-j m-ž, užitečná
žl-va, silná v-le, za-pět bolestí, holubí
vrk-, Platonova -stava

VYTVOŘ VĚTNÁ SPOJENÍ/VĚTY:

KŮRA X KÚRA

DUBOVÁ KŮRA
LÉČEBNÁ KÚRA

NAJDĚTE V SLOVNÍKU SPISOVNÉ ČEŠTINY PRO ŠKOLU

A VEŘEJNOST – CO ZNAMENÁ A JAK SE PÍŠE:

LUZA X LŮZA

Malá družička, měsíc v úplňku,
rozpůlený meloun, přinést účet,
zůstatek, růžové prasátko, nádherný
kůň, neúrodný kraj, nezůstávej sama,
Ústavní soud, nový trojúhelník,
nedůvěra, silný průvan, tupé nůžky,
zvířecí útulek, pravoúhlý trojúhelník,
kvetoucí oční, sejít dolů, královský
trůn, letadlo stoupá vzhůru, modrá
blůza, neústupné jednání, půl hodiny,

Bezúročná pŕjčka, jdi domŕ, zúrodnit
pŕdu, vezmi si přezŕvky, úhloměr, úzká
ulička, Ústí nad Labem, pevná vŕle,
tupoúhlý, církevní restituce, kupon na
slevu, krásná literatura, náročná túra,
nebezpečná medúza, básníkova
múza, kupon na slevu, občanský
prŕkaz, otcŕv kabát, bezhlavý útěk,
těžký úděl, řeky Úhlava a Úslava

Divoký buvol, fůra dřeva, slizký úhoř,
manikůra, manufaktura, vypočítat
úhlopříčky, podhůří Javorníků, úpal
a úžeh, Horní Újezd, nezúčastním se,
neúmýslné zabití, Akademie
múzických umění, nový skůtr,
struktura látky, roční inventura,
drezura zvířat, můj muž, užitečná
žlva, silná vůle, zaúpět bolestí,
holubí vrkú, Platonova Ústava

Luza, lůza = spodina společnosti

POUŽITÁ LITERATURA

MARTINCOVÁ, Olga a kol. *Pravidla českého pravopisu*. Praha: Fortuna, 2011, ISBN 176-1112-11.